Yükselen Tehdit Algısı Karşısında Çin'in Yumuşak Güç Siyaseti: Politikalar ve Sınırlılıkları

M. Turgut Demirtepe[G]
Hasan Selim Özertem[GG]

Öz

Çin, son otuz yılda hızlı büyüyen ekonomisi, küresel alanda artan oranda dikkat çeken siyasi görünürlüğüyle hem bir fırsat hem de önemli bir tehdit olarak görülmektedir. İktisadi alanda fırsatlar ülkesi olarak görülen Çin'in askeri alanda yaptığı harcamalar ve büyük nüfusu 2050'ye doğru gidilen süreçte küresel güç mücadelesinde ülkenin aynı zamanda uluslararası siyaset açısından göz ardı edilemeyeceğinin önemli göstergeleridir. Çin tehdit algısını zayıflatmak ve Soğuk Savaş dinamiklerinden elde ettiği çıkarımlar doğrultusunda yumuşak güç olgusunu ilk olarak düşünsel hayatında sonrasında ise siyasi düzlemde keşfetmiştir. 2000'li yıllardan itibaren yumuşak güç kavramı siyasi elitin söylemlerinde yer almaya başlamıştır. Çalışmada bu söyleme paralel olarak yürütülen politikalar, Çin'in sahip olduğu kısıtlar ve avantajlar bağlamında Nye'in yumuşak gücün üç unsuru olarak değerlendirdiği kültür, dış politika ve siyasi değerler boyutu ile ele alınmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar karşılaştırmalı olarak incelendiğinde Çin'in kültürel anlamda ciddi mesafeler kaydetmesine rağmen sahip olduğu siyasi dinamikler nedeniyle yumuşak güç siyasetinin henüz tam olarak olgunlaşmadığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çin, Yumuşak Güç, Kültür, Dış Politika, Siyasi Değerler, Otoriter Rejim, Joseph S. Nye

* Yrd. Doç. Dr., Polis Akademisi Öğretim Üyesi
turgutdem@yahoo.co.uk

** Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü Doktora Öğrencisi – Ankara / Türkiye
ozertem@bilkent.edu.tr

Çin Halk Cumhuriyeti sahip olduğu nüfus ve ekonomik büyüklükle uluslararası sistemin önemli aktörlerindendir. Ekonomik performansına paralel olarak Asya Pasifik coğrafyası dışında da göstermiş olduğu pro-aktif tutum, Çin'i sadece bölgesel ölçekte değil küresel siyasette de göz ardı edilemeyecek bir ülke konumuna getirmiştir.

Küresel ölçekte izlenen siyasette ülkelerin güç unsurları bu politikaların sürdürülebilirliğini de belirlemektedir. Bu açıdan Çin'in sahip olduğu kaynakların yanı sıra bunları nasıl ve ne şekilde istihdam ettiği de ayrı bir önem arz etmektedir. Kaynaklara sahip olmak kadar bunların nasıl kullanıldığı bir ülkenin güç parametrelerinin belirlenmesinde etkilidir. Böylelikle dinamik bir karaktere sahip olan güç, sürekli olarak bir devinim içine girecek ve kaynaklarını doğru kullanan aktörler için diğer aktörlerle karşılaştırıldığında bir üstünlüğün veya zayıflığın ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Bu bağlamda uluslararası sistemdeki güç dengelerinde Çin'in yükselen profili ve bunun küresel istikrara/istikrarsızlığa muhtemel yansımaları uluslararası ilişkiler alanında son dönemlerde çok tartışılan bir konuyu teşkil etmektedir. Bu açıdan Çin'in özellikle askeri ve ekonomik güç unsurlarına dayanan sert gücü mercek altına alınmaktadır. Diğer yandan, Çin'in yükselen gücüne eşlik eden ve "yakın çevresi"nin yanı sıra Afrika'dan Latin Amerika'ya kadar geniş bir coğrafyaya uzanan yumuşak güç politikaları da dikkati çekmektedir.

Bu çalışmada Çin'in küresel siyasette yükselen bir güç olarak yumuşak güç kavramı çerçevesinde izlediği politikalar irdelenecektir. Çin yönetiminin yumuşak güç konseptini keşfederek, bunu Çin'in yükselişiyle birlikte ortaya çıkan "tehdit" algısını değiştirebilme ve küresel siyasette güç maksimizasyonunu sağlamada dış politikanın önemli bir enstrümanına dönüştürme çabası içinde olduğu ortaya konmaktadır. Ancak ülkenin milli güç kapasitesini artırma noktasındaki bu arayışın rejimin karakteri nedeniyle belli kısıtlarla karşı karşıya olduğunu öne sürmektedir. Bu tartışmayı ...e'in yumuşak güç kavramsallaştırmasındaki üç unsur olarak öne sürdüğü kültür, dış politika ve değerler çerçevesinde yapmaktadır. Bu çerçevede çalışmanın ilk bölümünde yumuşak güç kavramının teorik arka planı ele alınmakta, ardından da bu teorik zemin üzerinden Çin'in yumuşak güç politikaları ülkenin sahip olduğu mevcut ve potansiyel güç unsurlarının sunduğu imkan ve sınırlılıklar bağlamında incelenmektedir.

Yumuşak Güç Nedir?

Güç veya iktidar, hükmetme veya egemen olma arayışında olan ister devlet ister kişi olsun her aktör için neredeyse kutsal olan ve ulaşılması gereken bir niteliğe sahiptir. Türk Dil Kurumu sözlüğünde gücün on bir tanımı

yapılmaktadır. Bunlardan ilki gücü, "[f]izik, düşünce ve ahlak yönünden bir etki yapabilme veya bir etkiye direnebilme yeteneği"; ikincisi "[b]ir olaya yol açan her türlü hareket" olarak tanımlamaktadır (http://tdkterim.gov.tr/bts/ (03 Eylül 2012). İki tanım da nitelik açısından birbirinden farklılıklar ortaya koymaktadır. Özellikle ilk tanımda "düşünce ve ahlak yönünden etki" yapma yeteneğine yapılan vurgu dikkat çekiciyken ikinci tanım daha geniş bir biçimde, bir olayın ortaya çıkmasıyla güç arasında bir ilişki kurmaktadır. Bu açıdan iki tanımın da yakından irdelenmesi gerekir. İkinci tanım, asıl olarak dışarıdan bir etkiyle bir değişimin ortaya konmasını ifade etmektedir. Bu etkinin temel dinamikleri hareket, kuvvet, takat gibi fiziki şartlarla ilişkilendirilmiştir. Bu açıdan maddi anlamda tanımlanan güç kavramı kısa sürede oluşturulabilecek etki üzerinden açıklanmaktadır. İlk tanıma bakıldığında ise "fizik" kavramı dışarıda tutulduğunda daha çok ahlaki unsurlara ve düşünce sistemlerine atıfta bulunulduğu görülmektedir ki bu da fiziki, gözle görülebilen etkilerle kolayca sağlanabilecek bir husus değildir. Öyleyse gücü sadece kaba kuvvet olarak tanımlamak bir yönüyle indirgeyici bir yaklaşım olacaktır.

Uluslararası ilişkiler ve siyaset bilimi açısından önemli bir unsur olan güç kavramının da tek boyutlu bir karaktere sahip olduğunu iddia etmek yanıltıcıdır. Bir ülkenin sahip olduğu tank, top, tüfek, uçak sayısı kadar sahip olduğu değerler, kültürel unsurlar ve ekonomik enstrümanlar da gücün önemli boyutlarıdır. Ancak tüm bunların sayısal veriler açısından irdelenmesi de tam olarak mümkün değildir. Diğer bir ifadeyle güç olgusu, varlığı bilinen ancak tam olarak büyüklüğünün ölçülmesinde bazı sıkıntılar yaşanan bir kavramdır.

Siyaset bilimi açısından en basit tanımıyla güç, "bir aktörün başkalarının normal şartlar altında yapmayacağı şeyleri yaptırma veya sonuçlar üzerinde kontrol sahibi olma becerisi" (Keohane ve Nye 1989: 11) olarak belirtilebilir. Realist okulun önemli temsilcilerinden Morgenthau'ya göre güç, "kişinin diğer kişilerin zihinleri ve hareketleri üzerindeki kontrolü" olarak tanımlanmaktadır (1962: 28-29). Tanımlar yakından incelendiğinde birbirine geçmiş oldukları görülecektir. Bu açıdan çerçevesi daha net çizilmiş tanımlar yapmak gerekirse siyaset bilimi açısından gücü, sert güç ve yumuşak güç olarak iki farklı tanım altında da inceleyebiliriz. Buna göre sert güç, başkalarının normal şartlarda yapmayacağı şeyleri tehditle ve/ya ödülle yaptırabilme kapasitesidir (Keohane ve Nye 1998: 86). Diğer bir ifadeyle sert güç, "sopa" ve "havuç" politikalarıyla istenilen çıktılara ulaşabilme kapasitesi olarak belirtilebilir. Burada devletlerin uygulayacağı yaptırımlar, baskıcı diplomasi ve askeri güç gibi enstrümanların etkin bir biçimde kullanılması gibi politikalar sert güç kavramı altında incelenebilir. Bunun için bir ülkenin diğer devlet üzerinde kullanabileceği bu enstrümanların mani-

vela etkisi oluşturacağı bir mekanizmayı daha önceden oluşturmuş veya gerektiğinde oluşturabilecek kapasiteye sahip olması beklenir. Örneğin, iktisadi anlamda uygulanması planlanan yaptırım kararları mevzu bahis ülkede iktisadi açıdan sınırlı ve sıfır etkiye sahip olacaksa bu yaptırımların devreye sokulması çok önemli olmayacaktır. Diğer yandan diplomatik anlamda bazı uluslararası platformlardan bir ülkeyi dışlamak veya bu mekanizmalar üzerinden baskı kurmak ise yine etki edilmek istenen ülke ile bu mekanizmalar arasında var olan ilişkiyle de doğrudan bağlantılı olacaktır. Bu açıdan sert güç unsurları anlık etki oluşturabilecek maddi güç unsurlarının ne kadar gelişmiş olduğu ile doğrudan ilişkilidir.

Yumuşak güç ise sert güç kavramında olduğu gibi hemen sahip olunabilecek bir tabiata sahip değildir. Ülkelerin geçmişteki kültürel bakiyesinin bugündeki tezahürü ve dış politikada sahip olunan değerler, yumuşak gücün temel unsurlarıdır. Kültürel bakiyenin ve değerlerin akşamdan sabaha oluşturulamayacağı düşünülürse tarihsel bir süreklilik öneminden bahsedilebilir. Bu bağlamda oluşturulacak politikalarda bu tarihsel sürekliliğin nasıl bir rol oynadığı yumuşak gücün şekillendirilmesinde etkili olacaktır.

Yumuşak gücü, gücün ikinci yüzü olarak tanımlayan Nye'ye göre dünya siyasetinde elde edilmek istenen sonuçlara, sadece sert güçle değil; başka ülkelerin, bir ülkenin değerlerine duyduğu hayranlığın ve o ülkenin sahip olduğu refah ve açıklığa sahip olma arzusunun oluşturacağı çekim gücüyle de ulaşılabilir (2004: 5). Bir aktör gündemi belirleyip/kontrol edip, öznelerin tercihlerini şekillendirerek bazı şeylerin çekici görünmesini sağlarken bazı şeylerin ise tercih edilebilir olmasının önüne geçebilir (2007: 163). Bu açıdan yumuşak güç, bir ülkenin veya aktörün temsil ettiği değerler ve bu değerlerin diğer seçenekler arasında pozitif anlamda ne kadar farklı olduğu ile de ilgilidir.

Soğuk Savaş sonrası dönem ele alındığında ABD'nin Sovyetler Birliği'ni 40 yılı aşkın süren mücadeleyi başarıyla sonuçlandırmasının ardından ABD'nin iktisadi ve siyasi açıdan sahip olduğu değerlerin küresel manada diğer devletler tarafından mevcut alternatifler arasında daha çekici hale geldiği ifade edilebilir. Bu da ABD'nin demir perde ülkelerinin imrendiği bir model olmasını sağlamıştır. Bunun önemli bir tezahürü Varşova Paktı ve NATO arasında yapılacak bir karşılaştırma ile daha iyi anlaşılabilir. Varşova Paktı çözülürken, ABD'nin bir anlamıyla doğal lider olduğu NATO'ya üyelik bu ülkeler için önemli bir hedef haline gelmiştir. Bu durum, NATO genişleme süreciyle örgütün sadece güvenlik parametreleri ışığında ortaya koyduğu değil, aynı zamanda siyasi anlamda sahip olduğu değerlerin dönüştürücü bir rol oynamasına zemin hazırlamıştır. Ancak, George W. Bush'un Irak operasyonunda tek taraflı hareket etmesi uluslararası siyasette ABD'nin popülaritesinin kırılmasına neden olmuştur.[1]

Bu yönüyle ülkelerin yumuşak güç politikalarında sadece sahip olduğu değerler değil, bu değerler bağlamında nasıl bir dış politika izledikleri de oldukça önemlidir. Yumuşak gücün kaynakları kültür (başkaları için çekici olduğu ölçüde), siyasi değerler (içeride ve dışarıda bu değerlere uygun bir biçimde yaşandığı ölçüde) ve dış politikadır (meşru ve ahlaki açıdan geçerliliğe sahip olduğu ölçüde) (Nye 2004: 11). Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı üzere yumuşak gücün ahlak ve meşruiyet gibi kavramlara yaptığı vurgularla daha çok idealist bir bakış açısının ürünü olduğu görülmektedir.

Kültürel değerler açısından bakıldığında dil, sinema, edebiyat, eğitim gibi geniş bir yelpazede kültürel enstrümanlardan bahsedilebilir. Bu enstrümanlar, her ülkede bir dereceye kadar vardır, ama uluslararası rekabet şartlarında diğer rakipleri arasından kolaylıkla sıyrılmazlar. Örneğin, bir dilin uluslararası anlamda geçerliliğinin olabilmesi için ekonomi, kültür, bilim gibi alanlarda bir avantaj ortaya koyması beklenir. Bu açıdan ülkelerin uluslararası sisteme entegrasyonu kadar bu süreçte kendi farklılıkları üzerinden nasıl bir fark ortaya koyabildikleri de önemlidir.

Siyasi açıdan irdelendiğinde günümüzde demokratik sistemler, otoriter ve totaliter rejimlerle karşılaştırıldığında önemli ölçüde bir çekiciliğe sahiptir. Bu açıdan demokratik değerlerin temsili ve işleyen bir demokratik sisteme sahip olmak bir avantaj olarak nitelendirilebilir. Ancak söylem bazında bu değerlerin savunucusu olmak ve iç veya dış siyasette farklı bir tutum takınmak ise demokrasinin bir yumuşak güç enstrümanına dönüşmesi açısından engel teşkil edebilir.

Dış politika açısından ise bir ülkenin attığı adımlarda uluslararası meşruiyet arayışında olması, oluşturduğu siyasette kendi yanında yer alacak bir ittifak inşa etmesi açısından kolaylaştırıcı bir etki oluştururken tek taraflı atılan adımlar ise bunun tersi bir sonuç doğurabilir. Aynı zamanda dış politikada kullanılan enstrümanlar arasında ekonomik ve askeri araçlar da hem sert gücün hem de yumuşak gücün kaynağı olabilir. Örneğin, kalkınma yardımları veya bir ülkeye gelen yatırımlar yumuşak gücün unsurları olarak rol oynarken, iktisadi yaptırımlar ise sert gücün bir unsuru olarak kullanılmaktadır. Aynı zamanda askeri operasyonlarda kullanılan ordu, barış operasyonları veya insani müdahalelerin niteliğine göre yumuşak güç unsurları da olabilir.

Yukarıdaki tartışma göz önünde bulundurulduğunda sert güç ve yumuşak güç açısından bazı gri alanların olduğu söylenebilir. Bu da yumuşak güç tanımına bazı eleştirilerin yöneltilmesine uygun zemin hazırlamaktadır. Diğer bir ifadeyle yumuşak güç konusunda ortaya konan tanımlamalar genel anlamda kabul görse de kavramsal çerçevenin tam olarak oturtulamadığı, tanımın gittikçe güce dair her şeyi içine aldığına dair eleştirilerde

bulunmaktadır (Gelb 2009: 69). Smith-Windsor bu karmaşayı, Amerikan örneği üzerinden yumuşak güç kavramını tanımlama çabasından kaynaklanan bir problem olarak görmektedir. Bu açıdan askeri güç üzerinden yaptığı eleştiride Smith-Windsor, Kanada ordusunun uluslararası arenada yapmış olduğu vazifenin sadece cebri güç açısından analiz edilmesinin yanlış olduğunu, buna rağmen Kanada'da bu konuda kavramlarını birbirine karıştığı bir tartışmanın yürütüldüğünü söylemektedir (2000: 51-56). Öte yandan yumuşak güç ve kamu diplomasisi savunucularının argümanlarının tam bir çerçeveye oturmadığı ve pozisyonlarının naif ve kurumsal açıdan zayıf olduğu iddia edilmektedir (Wilson 2008: 110). Otmazgin ise Doğu ve Güneydoğu Asya'da Japonya'nın kültürel gücünü sayısal veriler üzerinden analiz ettiği makalesinde popüler kültüre ait ürünlerin bu coğrafyada hızla yayılmasına rağmen bu durumun Japonya için bir etki sahası oluşturmaktan henüz uzak olduğunu; Japon popüler kültürünün yayıldığı coğrafyada Japonya'ya karşı bir sempati oluştuğunu, ancak bu Japonya'ya henüz gerçek anlamda güç olarak geri dönüşü olmadığını belirtir (2008: 73) Eleştirisi ise daha temel bir yerde duran Huntington'a göre sert güç yumuşak gücü şekillendirici bir kapasiteye sahiptir. Yumuşak güç ancak sert güce dayandığı sürece bir anlam ifade etmektedir. Sert gücün temel unsurları olan iktisadi ve askeri güçteki artış beraberinde kendine güven, azamet, bir kültürün diğer kültüre üstün olduğuna dair bir inanış veya yumuşak güç getirecek, bu durum, diğer halklar için de bir çekicilik oluşturacaktır (1996: 96).

Günümüzde tek başına yumuşak gücün veya sert gücün dış politikada başarı için yeterli olacağı iddia etmek zordur (Nye 2004: 32). Ancak yumuşak ve sert gücü bir araya getirmeyi başaran ülkeler dış politikada başarılı olma şanslarını yükseltmektedir. Bu bileşim, uzmanlar tarafından "akıllı güç" olarak ifade edilmektedir (Nossel 2004: 131-142, Armitage ve Nye 2007: 7). Akıllı gücün önemli bir boyutu olan yumuşak gücün eksik kaldığı noktalarda bu sihirli bileşimi elde etmek güç olacaktır. Çin, sahip olduğu büyük nüfus ve iktisadi gücün yanı sıra yıllık 143 milyar dolarlık[2] askeri harcaması ile sert güç politikaları açısından hiç de azımsanmayacak bir potansiyele sahiptir. Sert gücü konusunda ekonomik büyümesine paralel bir eğilim izleyen Çin'de özellikle son yıllarda yumuşak güç konusunda da önemli politikalar oluşturulmaktadır. Bu açıdan çalışmanın ikinci bölümünde bu politikalar kültür, dış politika ve siyasi değerler bağlamında irdelenecektir.

Ejderin Güler Yüzü: Çin'in Yumuşak Gücü

Yumuşak Gücün Keşfi

Yumuşak güç kavramı, Çin düşünsel hayatında 1990'ların başından itibaren yer almaya başladı. Bu dönemde Çin'de yumuşak güç konusunda onlarca makale ve analiz kaleme alındı, 2000'lerin ikinci yarısında ise "Yumuşak Güç" isimli bir dergi yayın hayatına başladı (Ye ve Jisi 2009: 19). Çin yönetimi ise yeni milenyumla birlikte artan gücüne paralel olarak yumuşak güç politikalarının önemini keşfetti. Hu Jintao'nun 2002'de devlet başkanlığı koltuğuna oturmasından sonra "yumuşak güç" konsepti Çinli yöneticilerin gündeminde yer almaya başladı.

Nye'in "yumuşak güç" konseptinin Çinli yöneticiler ve akademisyenler arasında giderek popülerlik kazanmasına ilişkin iki temel açıklama söz konusudur. Çin tarihine ve kültürel arka planına atıfta bulunan yaklaşımda Konfüçyanizmin, fiziksel güçten ziyade ahlaki güç aracılığıyla egemenliğini sağlayan kral anlayışını yücelttiği belirtilmekte, bu nedenle de "yumuşak güç" konseptinin Çinli zihin yapısına uzak olmadığı vurgulanmaktadır (Glaser ve Murphy 2009: 12). Huang ve Ding (2006: 29) de, yumuşak gücün cazibe boyutuna işaret ederek, Konfüçyanizmin komşularla "yumuşak" bir ilişki geliştirmeye vurgu yaptığı ve bu bağlamda düşmanca tavır sergileyen halklara karşı dahi zor kullanmak yerine Çin'e ait medeni kültürün ve değerlerin cazibesinden faydalanılarak bu halklarla ilişki geliştirmenin daha doğru bir strateji olacağını salık verdiğini belirtmektedir. Wang ve Lu (2008: 428) ise, Çin dış politikasında son dönemde oldukça popüler hale gelen "uyum" kavramını Konfüçyanizmle ilişkilendirmekte ve Batı'nın ben-merkezci değerler sistemine ve çatışmacı diplomasi anlayışına karşı çekici bir alternatif olduğunu iddia etmektedir.

Benzeri şekilde, kadim Çin dış politika stratejisinin askeri çatışmadan ziyade diplomatik manevralara dayandığı, çatışmaksızın mücadeleyi kazanma anlayışının Çin stratejik kültürüne içkin olduğuna işaret edilmektedir. Nitekim, ünlü askeri stratejist Sun Zi'nin "Savaş Sanatı" kitabında öne sürdüğü, "en iyi askeri strateji düşman mevzilerine değil, düşmanın zihnine ve planlarına yapılacak saldırıdır" şeklindeki yaklaşımı, günümüzdeki yumuşak güç konsepti doğrultusunda değerlendirilmektedir (Ding 2008: 196-197).

Diğer bir açıklama ise, konseptin yaygınlaştığı konjonktüre dikkat çekmekte ve Sovyetler Birliği'nin yıkılması sonrasında Çin'de büyük güçlerin yükselişi ve düşüşünün nedenleri üzerine yoğun tartışmaların olduğuna işaret etmektedir. Bu tartışmalar, bir zamanlar ABD karşısında küresel hegemonya mücadelesi veren Sovyetler Birliği'nin, mücadeleyi yumuşak güç kavramını dikkate almaması nedeniyle kaybettiğine işaret etmektedir.

Bu nedenle Çinli yöneticiler ve entelektüeller küresel siyasette yükselen bir güç olarak Çin'in benzeri bir akıbete uğramaması ve küresel aktör konumunu sürdürebilmesi için sert gücün yanı sıra yumuşak güce önem vermesi gerektiği konusunu dile getirmektedirler (Glaser ve Murphy 2009: 12-13). Bu bağlamda, Çin'in yumuşak güç konseptine yönelik ilgisinin altında yatan en önemli neden, "Charm Offensive: How China's Soft Power is Transforming the World" kitabının yazarı Joshua Kurlantzick'in de belirttiği üzere Çin'e yönelik dünya kamuoyunda 1970, 80 ve 90'larda yaygın olarak var olan, bölgesel sorunlarla ilgilenmeyen ya da saldırgan ve ilişki kurulması güç ülke algısını değiştirmek olmuştur (Kurlantzick 2011). Birçok uzman Kurlantzick gibi Çin'in yumuşak güç politikalarına yönelmesinde ülke hakkındaki "olumsuz algı"yı değiştirme hedefine işaret etmektedir. Ayrıca Pekin'in yumuşak güç politikalarının genelde ekonomik kaynaklarını arttırma, bölgesel sorunlardaki pozisyonunu güçlendirme temelinde geliştiğini ve ABD'nin etkisini zayıflatmaya yönelik reaksiyoner bir strateji olduğunu düşünmektedir. Bazı yorumcular ise Çin'in yumuşak güç politikalarının küresel hedeflerden ziyade ulusal çıkarlarını güçlendirmeyi amaçladığını, hatta ülke içine yönelik olarak meşruiyet krizini aşmada bir propaganda enstrümanı işlevi gördüğünü öne sürmektedir (Kalathil 2011: 3).

Çin'in yumuşak güç politikalarında Çinli yöneticileri hangi amacın öne çıktığından çok, bu politikaların iç ve dış politik bağlamı ilgilendirmektedir. Bu politikalar, uzun döneme yayılmış bir stratejiyi benimseyen bir devlet aklının ürünüdür. Nitekim 2003'de ilk kez üst düzey propaganda sorumluları ve dış politika uzmanları yeni konsepti değerlendirmek ve bir yol haritası çizmek amacıyla bir araya geldiğinde dış dünyada Çin'e yönelik "tehdit" algısını değiştirmek ve Çin'in yükselişinin küresel düzlemde bir "imkan" olduğunu ortaya koymak amacıyla öncelikle söylem değişimine gitme kararı almıştır (*Economist*, 17 Aralık 2011). Ardından Çin yönetimi, 2007'de yumuşak güç politikalarını ulusal kalkınma stratejisinin önemli bir sütunu olarak formüle etmiştir (*People's Daily Online*, 11 Mart 2010). Nitekim Çin devlet başkanı Hu Jintao 2007'de Çin Komünist Partisi 17. Kongresi'nde yaptığı konuşmada Çin'in yumuşak güç politikaları doğrultusunda kullandığı enstrümanlar için daha çok yatırım yapmaya ihtiyacı olduğunu deklare etmiştir. Konuşma sonrasında bu politikalar bağlamındaki uygulamalar için bütçeden milyarca dolar kaynak ayrılmıştır (Nye 2012). Genel anlamda bakıldığında Çinli elitin söylemleri içerisinde yer alan yumuşak güç kavramının ana akım siyaset açısından stratejik planlamanın zayıf bir halkası, Çin'in yükselişi açısından ise vazgeçilmez bir unsur olduğu kabul edilmektedir (Mingjiang 2008a: ii).

Yumuşak Gücün Üç Boyutu

Çin'in yumuşak güç uygulamaları Nye'in konseptin üç boyutu olarak değerlendirdiği tüm alanlarda artmaktadır. Aşağıda Çin'in yumuşak güç siyaseti üç başlık altında incelenecektir.

a) Kültürel Enstrümanlar Bağlamında

Pekin tarafından ilk olarak, yumuşak gücün en önemli unsuru olduğu düşüncesi ışığında kültürel alanda etkinliği arttırabilmek amacıyla Çin'in yüzyıllara dayanan uygarlık boyutunun çekiciliğini ön plana çıkaran birçok enstrüman kullanılmıştır. 2006 yılı Kültürel Gelişim Ulusal Planı'nda Çin kültürünü dünyada tanıtmak ve Çin kültürel ürünlerinin etkisini ve diğer küresel ürünler karşısında etkinliğini artırma amacıyla "dışa açılım" stratejisi benimsenmiştir. Bu bağlamda planda, Çin kültürünün uluslararası alanda tanınırlılığını artırmak, Çin kültürel ürünlerinin uluslararası piyasalara taşınmasını sağlamak, uluslararası festivallere Çin ürünlerinin katılımını teşvik etmek gibi hedefler belirlenmiştir. Ekim 2003-Temmuz 2004 arasında Fransa'da ve 2007'de de Rusya'da "Çin Yılı" ilan edilerek çeşitli faaliyetler gerçekleştirilmiştir (Mingjiang 2008b: 303-304). Ayrıca Çin, Asya Sanat Festivali ve Afrika Çin kültürü tanıtım turu gibi etkinliklerin yanı sıra, yaklaşık 5 milyon turist çeken 2008 Pekin Olimpiyatları ve 2010 Şanghay World Expo gibi uluslararası organizasyonları Çin'in dış dünyaya tanıtımında bir platform olarak değerlendirmiştir.

British Council, Alliance Française ve Goethe-Institut gibi kuruluşları örnek alarak Çin dili ve kültürünü yaygınlaştırmak amacıyla Mayıs 2012 verileri itibariyle dünya üzerinde 358 Konfüçyüs Enstitüsü ve 500 Konfüçyüs sınıfı açıldı. Konfüçyüs Enstitülerine ayrılan yıllık bütçe 164 milyon dolara ulaştı (Yang ve Hsiao, 6 Temmuz 2012). Öte yandan kamu diplomasisi stratejisinin bir parçası olarak kültürel ve akademik nitelikli değişim programlarına ağırlık verilmekte, yabancı diplomatlar ve yabancı basın mensupları için eğitim programları düzenlenmektedir. Eğitimin kalitesinin arttırılması ve küresel rekabete açık hale getirilmesi ulusal öncelikler arasında belirlenerek başta teknolojik yenilenme ve araştırma imkanlarının geliştirilmesi alanlarında olmak üzere eğitimin yeniden yapılanması için milyarlarca dolar kaynak aktarılmıştır. Buna göre son on senede bütçede eğitime ayrılan pay kademeli olarak artış göstermektedir. 2004 yılında eğitime ayrılan pay GSYİH'nin yüzde 2,79'u iken 2012 yılına kadar bu oran kademeli olarak yükselmiş ve 2012 yılında yüzde 4 oranına ulaşmıştır (Hongbing, 13 Mart 2012). 2010-2020 arası dönem için ilk defa hazırlanan "Ulusal Yetenek Geliştirme Planı" hazırlayan Çin, yeni dönemde insan kaynağının kapasitesini de geliştirmeyi hedeflemektedir. Buna göre 2020 yılına gelindiğinde AR-GE ve eğitim temelli harcamalara ayrılan payın GSYİH'nin %15'ine tekabül etmesi hedeflenmektedir (Huiyao 2010: 7).

Ayrıca kendi insan kapasitesini geliştirme hedefinin dışında Çin, Batı ülkelerinde alanında öne çıkmış birçok bilim adamını cazip tekliflerle ülkenin üniversitelerine kazandırmıştır. Çin üniversitelerinin küresel bazda daha rekabetçi bir nitelik kazanmasına paralel olarak yabancı öğrenci sayısında da ciddi bir artış görülmektedir. Ayrıca, Çin'in özellikle önem verdiği Afrika, Latin Amerika, Orta Doğu ve Güney Asya ülkelerinden gelen öğrenci sayısını arttırmak amacıyla oluşturulan fonlar aracılığıyla on binlerce öğrenciye burs verilmektedir. 2006 yılında %75'i Doğu Asya ülkelerinden olmak üzere yaklaşık 140.000 yabancı öğrenci Çin üniversitelerinde eğitim görmekteydi (Hunter 2009: 385). 2010 yılında ise Çin Eğitim Bakanlığı verilerine göre bu rakam 260.000 öğrenciye yükselmiştir. 2020 hedefi ise bu rakamın 500.000'e yükseltilmesidir. 2010 yılı için yabancı öğrencilerin Çin'de eğitim görmesi için bu amaçla yerel ve ulusal bazda 130 milyon dolarlık bir kaynak ayrılmıştır (Xinhua, 4 Mart 2011).

Ayrıca, yeni pozitif Çin algısı oluşturmak doğrultusunda uluslararası kamuoyunu etkilemek ve ikna etmek için medya olanakları değerlendirilmekte, bu çerçevede CCTV kanalı ve Xinhua haber ajansı gibi resmi medya kuruluşları küresel platforma taşınmaktadır. İki medya kuruluşunun yurtdışı etkinliğini arttırmak amacıyla her biri için 1,5 milyar dolar ayrıldığı belirtilmektedir (Kalathil 2011: 6-7). CCTV ve Xinhua "Çin ve dünya hakkında pencereniz" sloganıyla Batı medyasının enformasyon alanındaki etkinliğini kırmak misyonuyla hareket etmektedir. Bunun yanı sıra Pekin, Çin filmleri ve Çin modern pop müziğinin özellikle Güney Asya'da kültürel ihraç ürünü olarak yaygınlaşmasını teşvik etmektedir. Çin yetkilileri 2010 yılında Çin filmlerinin ihracından elde edilen gelirin 400 milyon doları aştığını ifade etmektedir. "Çin kültürünün uluslararasılaşması" stratejisi kapsamında devlete bağlı Radyo, TV ve Film Kurumu tarafından Çin sinemasını tanıtan birçok film festivaline sponsorluk sağlanmakta ve uluslararası film festivallerine Çin yapımlarının katılımı teşvik edilmektedir (Kalathil 2011: 7).

Çin son derece stratejik bir tercihle özellikle ekonomik ve diplomatik ilişkilerinin yoğun olduğu gelişmekte olan ülkelerin medyaları ile işbirliğine yönelmekte ve "gerçeği saptırmaya yönelik emperyalist planın bir parçası" olarak gördüğü Batı medyasına karşı alternatif bir blok oluşturma çabasına girmektedir. Bu bağlamda, ilgili ülkelerdeki resmi yayın kuruluşlarına radyo vericileri ve ulusal yayın yapmada ihtiyaç duyulan uydu sistemleri için finansal destekte bulunma, teknoloji ve içerik sağlama, haber paylaşımı ve medya çalışanlarına eğitim programları gerçekleştirme gibi enstrümanlar aracılığıyla özellikle Güney Asya, Latin Amerika ve Afrika'daki gelişmekte olan ülke medyaları üzerinde kültürel hegemonya arayışı içindedir. Öte yandan bu çaba, çoğu zaman otoriter rejimlerin haber akışını

monopolize etmesini ve yerel medya ile alternatif haber kaynaklarına ulaşımın engellenmesini doğurmaktadır (Farah ve Mosher 2010: 4).

b) Dış Politika Bağlamında

Yumuşak gücün ikinci ayağı olarak dış politikadaki yaklaşımını incelediğimizde Pekin'in bir yandan küresel güç merkezlerini gözeten, diğer yandan da doğal nüfuz alanı olarak gördüğü üçüncü dünya ülkelerini hedefleyen iki boyutlu bir strateji izlediği görülmektedir. Yükselen bir güç olarak diğer küresel aktörleri mevcut statükoyu tehdit etmediği yönünde temin edici bir dış politika izlemekte ve dış politikada işbirliğini öne çıkaran bir söylem benimsemektedir. Yeni stratejinin belirlenmesinde amaç, Çin'in kısır politik çekişmeler, ticari savaşlar ve yoğun askeri harcamalarla anılmasının önüne geçmek ve "çatışmadan uzak duran bir ülkenin politik, ekonomik ve kültürel etkisi aracılığıyla sağladığı barışçıl bir yükseliş" algısını pekiştirmektir. Bu çerçevede Pekin yakın dönemde "uyumlu bir dünya inşa etmek" sloganı etrafında yeni bir dış politika vizyonu ortaya koymuştur, ki bu konsept yumuşak güç temelli yükseliş stratejisinin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır (Ding 2010: 266).

Resmi söylemde yeni dış politika anlayışının dört temel üzerine kurulu olduğu belirtilmektedir: Barış içinde birlikte yaşama, karşılıklı çıkarı esas alan ekonomik ilişkiler, çatışmaların barışçıl çözümü için diyaloğun artırılması ve barışçıl kalkınma. Bu yaklaşımın açılımı uluslararası ilişkilerde söylemsel düzeyde yaygın olarak benimsenen terörizm ve uluslararası suç ile mücadele ve silahsızlanma ve silah kontrolü gibi normlara da vurguyu içermektedir. Bu söylemde bölgesel ve küresel sorunlara yönelik yapıcı yaklaşım, komşularla ve küresel güçlerle iyi ilişkiler geliştirilmesi ve istikrarlı ve uyumlu bir dünya hedefine destek olarak ortaya çıkmakta ve böylece istikrarlı bir dış dünyada Çin'in kendi kalkınma hedefine odaklanabileceği görüşü çerçevesinde anlam kazanmaktadır (Gill ve Yanzhong Huang 2006: 21).

Pekin, dış politika bağlamında "barış ve istikrar yanlısı küresel aktör" algısı oluşturmak için bölgesel ve uluslararası organizasyonlarda daha aktif rol üstlenmektedir. Çin, Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği Örgütü, ASEAN, Doğu Asya ve Latin Amerika İşbirliği Forumu, CICA gibi organizasyonlarda yer aldığı gibi, Şanghay İşbirliği Örgütü, Doğu Asya Zirvesi ve Çin-Afrika İşbirliği Forumu gibi ABD'nin katılmadığı/alınmadığı birçok organizasyonun kuruluşunda öncü rol oynamıştır. Çin bu organizasyonların içinde giderek artan proaktif siyaseti yalnızca stratejik çıkarlarını desteklemekle kalmamakta, daha önemlisi taktik açıdan değerlendirildiğinde aynı zamanda Çin'in kredibilitesini arttırarak Çin'in nüfuzunu ve amaçlarına ulaşabilme kapasitesini daha da güçlendirmektedir (Olson & Clyde Prestowitz 2011: 4).

Çin'in diplomatik alandaki yumuşak güç politikaları özellikle Afrika, Latin Amerika ve Asya gibi gelişmekte olan ülkelerin yoğunlukta bulunduğu bölgelerde (spesifik olarak da ABD ile ikili ilişkileri sorunlu olan ülkelerde) daha aktif bir nitelik kazanmaktadır. Çin'in otoriter bir siyasal rejim yapısına rağmen hızlı bir ekonomik kalkınma gerçekleştirmiş olması üçüncü dünya ülkelerindeki otoriter rejimler açısından bir rol model olarak görülmektedir. Daha önce 1990'lar sonrası dünya sisteminde hakim paradigma olarak kabul edilen piyasa ekonomisi-demokratik hükümet temelindeki "Washington Konsensüsü"nün yerine otoriter hükümet-piyasa ekonomisi temelinde tanımlanan "Pekin Konsensüsü"nün ortaya çıkışı rejim güvenliği sendromu yaşayan birçok otoriter rejim için kurtarıcı reçete işlevi görmüştür. Özellikle Batı'da derinden hissedilen 2008 finansal krizi sırasında Çin'in uluslararası piyasalarda ayakta kalabilen ekonomilerin başında gelmesi "Pekin Konsensüsü"ne olan pozitif algıyı daha da pekiştirdi (Nye ve Jisi 2009: 19). Bu bağlamda, Çin'in bu ülkelerle kurduğu ilişkilerde "içişlerine karışmama" ve "egemenliğe saygı" prensiplerini öne çıkarması bu ülkelerin yönetimlerindeki "müdahaleci" ve "kibirli" ABD algısına karşı var olan olumsuz tutumu kapitalize etmeye yönelik bir stratejinin parçası olarak uygulanmaktadır.

Öte yandan Pekin'in otoriter rejimlerle yakın "dostluğu"nun oluşmasına etmeye çalıştığı "sorumluluk sahibi yükselen güç" imajını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu çerçevede Çin'in, Zimbabwe, Angola, İran, Myanmar ve Venezüella gibi tartışmalı rejimlerle sıkı ilişkiler geliştirmesi bu ülkelere yönelik siyasal ve ekonomik reform yapma yönündeki uluslararası baskıların etkisini zayıflatmaktadır (Ding 2008: 202). Son dönemde Arap dünyasında yaşanan halk hareketlerine karşı otoriter rejimlerin yanında konumlanması bu duruma çarpıcı bir örnek teşkil etmektedir.

Çin'in son dönemde yükselişi ile birlikte var olan tehdit algısı, küresel dinamiklerin ötesinde kendi bölgesindeki anlaşmazlıklar ile birlikte de yeni bir boyut da kazanmıştır. Çin'in uzun zamandır askeri teknoloji ve silahlanmaya artan oranlarda yatırım yapması, komşu ülkeler tarafından endişe ile takip edilirken Çin yapmış olduğu bu yatırımların barışçıl yükselişinin bir parçası olarak görülmesi konusunda ısrarcıydı (Thompson Mart/Nisan 2010). 2012 yılında Doğu Çin Denizi'nde komşuları ile yaşadığı adalar problemine paralel olarak bölgede yeni savaş uçakları, saldırı helikopterleri ve Ukrayna'dan alarak modernize ettiği savaş gemisi ile gövde gösterisi yapmakta tereddüt etmeyen Çin, oluşturmaya çalıştığı barışçıl büyüyen ülke imajını yönetmede daha fazla zorluk çekmektedir (Reuters, 27 Kasım 2012).

Dış politikada kullanılan enstrümanlar arasında ekonomik ve askeri araçlar hem sert gücün hem de yumuşak gücün kaynağı olabilir. Örneğin kalkınma yardımları veya bir ülkeye gelen yatırımlar yumuşak gücün unsurları

olarak rol oynarken, iktisadi yaptırımlar ise sert gücün bir unsuru olarak kullanılmaktadır. Aynı zamanda askeri operasyonlarda kullanılan ordu, barış operasyonları veya insani müdahalelerin niteliğine göre yumuşak güç unsurları da olabilir (Nye 2007: 165-168).

Bu bağlamda Çin'in kalkınma yardımlarını yumuşak güç stratejisinde oldukça önemsediği, insani yardım alanında özellikle Afrika ve Orta Doğu ülkelerine yönelik yaptığı yardımların çok çarpıcı boyutlara ulaştığı görülmektedir. Örneğin, 2000'li yıllarda 47 Afrika ülkesine 15.000'den fazla doktor gönderilerek 180 milyondan fazla hastanın tedavisi yapılmıştır. Yine Yemen'de yaşanan felaketler karşısında destek olmak amacıyla 2000'den fazla sağlık personeli gönderilmiştir (Zheng 2009: 4). Bunun yanı sıra, 2006'da Çin Eğitim Bakanlığı ve Komünist Gençler Birliği'nin ortak çalışmasıyla ABD'deki Barış Gönüllüleri model alınarak yeni bir organizasyon oluşturulmuş ve bu organizasyon aracılığıyla üniversite öğrencilerinin başta Afrika olmak üzere Çin'in yayılma stratejisi izlediği gelişmekte olan bölgelerde gönüllü faaliyetlerde bulunması teşvik edilmiştir (*The Christian Science Monitor*, 27 Haziran 2007). Çin'in yaptığı yardımları Batı ülkeleri ya da birçok uluslararası kuruluş gibi insan hakları alanında gelişme kaydetme ya da çevre sorunlarını önlemeye yönelik düzenleme yapma gibi şartlara bağlamaması yardım alan ülkelerdeki otoriter yönetimler açısından Çin'i daha cazip bir ülke konumuna getirmektedir.

Çin, aynı zamanda, BM bünyesindeki barış koruma misyonlarında Soğuk Savaş sonrasında aktif olarak rol almaya başlamıştır. BM bünyesinde yapmış olduğu katkılar birkaç boyutta incelenebilir. Güvenlik Konseyi'nin daimi üyesi olarak konseyden çıkan kararları şekillendirmekte ve barış misyonlarının yetkilendirilmesinde rol oynamaktadır. Bunun yanı sıra bu misyonlara aktif bir şekilde polis ve askeri personel göndererek katılım sağlamakta ve finansal olarak bu misyonları da desteklemektedir (Richardson 2011: 286). Mevcut durumda Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi daimi üyeleri arasında barış misyonlarına en fazla asker gönderen ülke konumundadır. Soğuk Savaş sonrası dönemde BM misyonlarına 7000'den fazla asker göndermiştir (Zhengyu ve Taylor 2011: 137). Özellikle Afrika'daki Liberya, Sudan, Demokratik Kongo Cumhuriyeti gibi ülkelere gönderdiği askerleriyle hem Afrika siyasetini şekillendirmekte hem de egemenlik ilkesi ve ülkelerin içişlerine karışmama prensibi gibi savunduğu değerleri aktif bir şekilde temsil etmeye çalışmaktadır. Böylelikle kendi güvenlik endişeleri bağlamında uluslararası alanda adımlar attığı gibi, aynı zamanda Batı'nın BM nezdinde daha az sorumluluk alma eğiliminde olduğu son dönemde sorumlu bir ülke imajı inşa etmeye çalışmaktadır (Zhongying 2005: 101-102).

c) Siyasi Değerler Bağlamında

Nye'in yumuşak gücün üçüncü unsuru olarak andığı siyasi değerler, Çin'in yumuşak güç politikalarının etkinliğinin sınırlarını da çizmektedir. Çin'in ekonomik başarısına karşın rejimin otoriter kimliği, demokrasi ve insan hakları konularındaki kötü sicili, azınlıklara yönelik baskıcı politikaları otoriter rejimlerin yöneticileri dışında ciddi bir kabul görmemektedir. Kurlantzick'in de ifade ettiği gibi, Çin, ortalama bir insana, dünyanın geri kalanında oldukça popüler olan, özgür ve halk temelli bir politik sistem ve ekonomik yapı nasıl inşa edilire dair kapsayıcı bir vizyon vermekten oldukça uzak durmaktadır (2007: 229). Bu bağlamda, Batı-dışı toplumlarda (özellikle de Avrasya ve Orta Doğu coğrafyalarında çarpıcı olarak görüldüğü üzere) demokratikleşme taleplerinin daha yüksek sesle ifade edildiği bir konjonktürde, Çin'in yumuşak güç politikalarının siyasal değerler bağlamında bu toplumlar için cazibe üretebilmesi bir yana, bu gerçekliğin Pekin'in olumlu algı üreten politikalarının etki alanını daraltması da kuvvetle muhtemeldir.

Çin'in değerler sistemi konusunda yürüttüğü politikalarda çekici bir model haline dönüşmesi için dış politikada yürütülen siyasetin yanı sıra kendi rejimi açısından da aşması gereken bazı kısıtlar bulunmaktadır. Bu beraberinde yürütülen siyasette ahlaki ve idealist anlamda bazı hassasiyetlerin oluşması için uygun bir zeminin varlığı ile de doğrudan ilişkilidir. Çin günümüzde hala küçük bir seçkin grup tarafından yönetilmektedir. Bu grubun kariyer planı dahi on yıllık periyotlarla çizilmekte, böylelikle siyasi alanda rekabet temelli bir kültür oluşamamaktadır.

Çin siyasi eliti hala Batı uygarlığına karşı alternatif değerler sisteminin geleneksel Marksizm üzerinden kurgulanabileceğini savunmaktadır. Bu bağlamda Marksizmi partinin ve halkın yol gösterici ideolojisi olarak görmekte ve devletin resmi ideolojisi olarak konumlandırmaktadır. Çin'de yönetici sınıf Çin'in kültürel gelişiminin politik çerçevesini hala Marksist ideolojinin belli sınırları içinde tartışmaktadır. Çin Komünist Partisi'nin kuruluşunun 90. yıldönümü vesilesiyle Devlet Başkanı Hu Jintao yaptığı konuşmada Doğu Avrupa ve Sovyetler Birliği'nde yaygın olarak yaşanan yolsuzluk ve siyasi istikrarsızlık gibi sorunları aşabilmenin yolunun yine yeniden Marksizmden geçtiği üzerinde durmuştur. Konuşmasında 24 defa Marksist ve Marksizm kavramlarını kullanan Jintao, Çin'in karşı karşıya kaldığı sorunların çözümünde Marksist düşüncenin çözümler üreteceğini savunmuştur (Khoo, 22 Temmuz 2011).

Bu anlamda Çin, demokratik çoğulcu bir sisteme yönelmek yerine otoriter tek parti sistemini devamlılığını hala rejimin temel önceliği olarak benimsemektedir. Rejim, otoriter kimliğinin bir yansıması olarak düşünce ve

ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü, din ve vicdan özgürlüğü konularında olumsuz bir sicile sahiptir. İdeolojik temelli ve evrensel hukuk devleti nosyonundan uzak yargı anlayışı birey karşısında devleti öncelemekte, insan hakları savunucuları ciddi baskılara maruz kalmaktadır. Basında devlet tekelinin yanı sıra "tehdit" içerdiği gerekçesiyle internet sansürü konusunda dünyanın önde gelen ülkeleri arasında yer almaktadır. Ayrıca Tibet, Sincan ve İç Moğolistan'da etnik azınlıklara yönelik baskıcı politikalarını artırarak sürdürmektedir. Bu yürüttüğü politikaları da Batı değerlerinin ülkede empoze edilmesini engellemek ve ülkede istikrarsızlığa yol açabilecek pratiklerin önüne geçmek olarak savunmaktadır (Human Rights Watch, Ocak 2012).

Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da yaşanan "Arap Baharı"ndan sonra rejim karşıtı olası protesto hareketleri önleme kaygısıyla Çinli yetkililerin tavrında daha da sertleşme olduğu görülmüştür. Uluslararası Af Örgütü'nün 2012 Raporu'nda Çin'in 1989 Tiananmen Meydanı gösterilerinden bu yana politik aktivistler ve insan hakları savunucularına karşı en sert tavrı ortaya koyduğu belirtilmektedir (Amnesty International 2012: 107). Nitekim, 2012 yılında iç güvenlik harcamaları bir önceki yıla göre %13,8 oranında artırılarak 701,8 milyar yuana (111,4 milyar dolar) yükseltildi (Reuters, 5 Mart 2012). 2012 yılının savunma harcamalarına bakıldığında bu rakamın yaklaşık 670 milyar yuan (106,4 milyar dolar) olduğu görülmektedir (Xinhua, 4 Mart 2012). Bu rakamlara bakıldığında otoriter rejimlerin tipik bir yansıması olarak rejimin iç tehdit algılamasının dış tehdit algısına göre daha güçlü olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu otoriter yaklaşım tarzıyla Çin'in "çekici, diğer ülkelerin peşinden gitmeyi arzu edebileceği…kendi çıkarlarına da uyan bir dünya düzeni yaratma konusunda diğer ülkelere liderlik edebilecek bir ülke izlenimi" ortaya koyduğunu söylemek güçtür (Pehlivantürk 2012: 52).

Yumuşak güç yalnızca devletlerin sahip olduğu enstrümanlar bağlamından düşünülemez. Bir ülkenin toplumunun sahip olduğu kültür, tarih ve değerlerin öncelikle kendi toplumu tarafından benimsenmesi ve bu değerlerin etkin bir şekilde devlet mekanizmasında dönüştürücü bir etki oluşturması beklenir. Bu yönüyle devlet, toplumu bir tehdit olarak algılamak yerine sürekli olarak toplum dinamiklerinden beslenen kendi toplumuyla barışık bir anlayış içinde olması gerekir. Bunu başaran devletler sahip oldukları zenginlikleri devletin bir yönüyle gücüne dönüştürebilirler. Bu sadece devletin kendi açısından başarısı değildir. Bu başarı hikayesi aynı zamanda diğer topluluklar için de bir cazibe unsuruna dönüşme potansiyeli taşır. Ancak kendi toplumuyla kavgalı devletler bu değerleri aktif varlığa dönüştürebilmede başarısız olurlar. Yumuşak güç devletten olduğu kadar toplumdan da beslenen bir unsurdur. Sivil toplumun devletten bağımsız

karakterini kabullenen ve bunu gerçek anlamda bir zenginlik olarak gören vizyoner devletler toplumun yaratıcılığını ve canlılığını yumuşak güç amaçları doğrultusunda kullanabilir.

Otoriter devletlerin sivil toplumu bir tehdit olarak görmesi ve dış dünya ile etkileşimlerini sınırlandırması, enformasyon çağının yaşandığı günümüzde bu devletleri potansiyel bir yumuşak güç enstrümanından mahrum bırakmaktadır. Nitekim Kalathil (2011), ABD ile Çin'i mukayese ederek, ABD'nin Irak Savaşı örneği üzerinden yumuşak gücünü bir yönüyle de sahip olduğu demokratik değerler sayesinde koruyabildiğini ifade etmektedir. Dış dünyanın ABD hükümetinin hiçbir müdahalesi olmaksızın Amerikan kamuoyu ile geleneksel medya ve internet aracılığıyla doğrudan irtibata geçebilmesinin ABD devleti açısından bir handikapa değil aksine önemli bir avantaja dönüştüğünü belirtmektedir. Ülkenin politikaları hakkındaki tartışmaların dünya üzerindeki herkese açık olması, bu anlamıyla ABD sivil toplumunun doğrudan dış dünya ile bağlantılı olarak kendi hükümetini savunmak ya da eleştirmek şeffaflığına ve imkanına sahip olabilmesi ABD yumuşak güç kapasitesini artıran bir faktördür. Çin gibi sivil toplumun gelişimini engelleyici baskıcı politikalar izleyen ve toplumlarının dış dünya ile etkileşimlerine sınırlamalar getiren rejimler doğaları gereği ABD'nin -ve dolayısıyla diğer demokrasilerin- aktive edebildiği bu sermayeden mahrum kalmaktadır.

Ülkede özgür bir basın olmadığı gibi internet üzerinde getirilen kısıtlamalar ve sansür kendi toplumunun dış dünyaya açılımını engellemektedir (MacKinnon 2008: 31, Wines, 1 Haziran 2012). Dış dünyaya açılımında önemli enstrümanlar olan Xinhua gibi haber ajansları ve CCTV gibi televizyon kanalları ise içerik itibariyle bazı yenilenmelere rağmen büyük oranda "politik propaganda makinesi" niteliği (Zhengrong 2007: 336) arz ettiği için dış dünyada inandırıcılık sorunu yaşamakta ve yumuşak güç kapasitesini zayıflatmaktadır.

Öte yandan, birçok Çinli akademisyen Çin'in yumuşak güç politikalarının başarılı olabilmesi için ideolojiden bağımsız daha kurumsal temelli ve evrensel ilkelere dayanan bir dizi değerler sistemi üzerinden inşa edilmesi gereğini savunmaktadır. Bu çerçevede parti ya da kişi temelli yönetim anlayışından ziyade hukukun üstünlüğü temelinde bir siyasal sistem vurgusu yapmaktadırlar. Yine bazı uzmanlar da Çin'in alternatif bir model olabilmesi için daha sürdürülebilir, açık, şeffaf, özgür ve uyumlu değerler sistemine sahip olması ve bu değerlerin anayasal teminat altına alınması gerektiğine işaret etmekte ve bu değerlerin yaşama geçirilmesi yoluyla gelişmekte olan ülkelere rol modelliği yapabileceğini öne sürmektedir (Mingjiang 2008b: 305).

Sonuç

Çin son 30 yılda ekonomik büyümesi ve uluslararası alanda artan görünürlüğüyle önümüzdeki dönemin küresel güç mücadelesinde önemli bir eksen olacağını ortaya koymaktadır. Çin'in askeri ve teknolojik alanda son dönemde göstermiş olduğu ilerlemenin, 1970 ve 1980'lerdeki Japonya ve Güney Kore örneklerinden farklı olarak yalnızca ekonomik alanla sınırlı kalmayacağı ve derin siyasi etkilerinin de olacağı tartışılmaktadır.

Ortaya çıkan bu tartışmalar Çin'e yönelik tehdit algısını beslemekte ve bu durum Çin'in uluslararası arenada hegemonik bir rol üstlenme arayışı içinde olduğuna yönelik algı oluşturmaktadır. Bu bağlamda Çin, bu tehdit algısını zayıflatabilmek, başaramadığı ölçüde de süreci yönetebilmek amacıyla yumuşak güç siyasetine başvurmakta, özellikle Batı-dışı dünyada olumlu bir Çin algısı oluşturabilmek için yoğun çaba sarf etmektedir. Ancak kendi sınırlarında var olan çözümlenmemiş çatışma bölgelerinde mevcut statükoyu kendi lehine çevirmek adına yaptığı askeri manevralar bu sürecin yönetişimi adına Çin için önemli bir kısıt oluşturmaktadır.

Yumuşak gücü Çin siyasetinde önemli bir parametre haline getiren husus ise konunun stratejik boyutu ile yakından ilgilidir. Bu durum, Çin'in yükselişinin sürdürülebilir olması ve aynı zamanda sert güç politikalarının yumuşak güç politikalarıyla tahkim edilmesi ile de alakalıdır. Yumuşak güç kavramı, Çin düşünsel hayatına 1990'ların başından itibaren dahil olmuştur. Ancak bu kavram ithal edilen bir unsurdan çok Çin'in sahip olduğu kültürel zenginliğin bir parçası olarak görülmektedir. Soğuk Savaş'ın sona erdiği bu dönemde Çinli aydınlar, Sovyetlerin ABD karşısında mücadeleyi kaybetmesinin tek nedeninin askeri güç kapasitesinden kaynaklanmadığını kavrayarak küresel güç mücadelesinde yumuşak güç unsurlarının önemine vurgu yapmışlardır. Çinli siyasi elitin söylemlerinde yumuşak güç kavramının yer alması ise 2000'lerin ikinci yarısına denk gelmektedir. Bu söyleme paralel olarak yürütülen politikalar, Çin'in sahip olduğu kısıtlar ve avantajlar bağlamında şekil almıştır.

Kültürel anlamda son on sene içerisinde dünyaya daha fazla açılma çabası içerisine giren Pekin, Çin medeniyeti ögesinden yola çıkarak Batı'daki egzotik Doğu imgesini kapitalize etme arayışına girmiştir. Bunu hem uluslararası etkinliklerde daha fazla yer alarak hem de eğitim alanında yürütmüş olduğu politikalarla şekillendirmektedir. Bu çerçevede Konfüçyüs Enstitüleri açarak Çince'yi ve Çin uygarlığını tanıtma çabası içerisine giren Çin aynı zamanda siyasi ve ekonomik anlamda öncelikli gördüğü gelişmekte olan Afrika ve Asya ülkelerinden öğrencileri burs programları çerçevesinde Çin'e getirmektedir. Bunun yanı sıra enformasyon çağının gerekliliklerinin farkında olarak kendini ve değerlerini tanıtım amacıyla İngilizce

ve Arapça gibi yabancı diller üzerinden yeni iletişim kanalları da oluşturmaktadır.

Çin, yumuşak gücün bir diğer unsuru olarak dış politika bağlamında barış içinde birlikte yaşama, karşılıklı çıkar anlayışına dayanan ekonomik ilişkiler, çatışmaların çözümü için diyaloga ağırlık verme ve barışçıl kalkınma gibi değerleri öne çıkararak "barış yanlısı, sorumluluk sahibi ve işbirliğine açık küresel bir ortak" imgesi oluşturmaya çalışmaktadır. Alternatif kalkınma modeli olarak görülen "Pekin Konsensüsü" ve Çin'in Batının aksine diğer ülkelerin "içişlerine karışmama" yaklaşımı Pekin'in özellikle Asya ve Afrika'daki otoriter rejimler ile iktisadi temele dayanan ortaklıklar kurmasını kolaylaştırmaktadır. Ancak bu durum demokrasinin küresel siyasette giderek ağırlığını hissettirdiği günümüz konjonktürün Çin'in halklar nezdinde bir model teşkil etmesine gerçekçi bir zemin oluşturmamaktadır. Öte yandan, Çin'in dış politikada son dönemde kurduğu ittifaklar ve uluslararası örgütlerdeki etkinliği ise Pekin'in barışçıl bir imaj inşa etme çabasına hizmet etmektedir. Bu bağlamda çatışma bölgelerine yaptığı askeri ve finansal yardımlarla sorumlu, barış ve istikrarı destekleyen bir ülke profili ortaya koymaktadır.

Yumuşak gücün üçüncü unsuru olarak siyasi değerler konusu ise Çin'in yumuşak gücünün "yumuşak karnı"nı oluşturmaktadır. Çin'in kapalı toplum anlayışı ülkenin temsil etmeye çalıştığı imaj açısından olumsuz bir unsurdur. İnsan hakları ihlalleri, rejimin otoriter kimliği, azınlıklara yönelik yürüttüğü politikalar, dünyanın değişik bölgelerindeki demokrasi hareketlerine karşı olumsuz tavrı Çin'e yönelik ağır eleştirilerin süreklilik kazanmasına neden olmaktadır. Bu eleştirileri dikkate almak yerine, son dönemde zemin kazanan demokratikleşme hareketlerinin kendi rejim güvenliği açısından da artan bir tehdit oluşturduğu kanaatı özellikle son yıllarda Çin'i daha baskıcı politikalar uygulaması Çin'in yürüttüğü yumuşak güç politikalarını zayıflatan bir husustur.

Sonuç olarak Çin gerek yumuşak güç politikalarına bütüncül bir şekilde yaklaşamaması gerekse bu konuda rejimin yapısal sorunları nedeniyle ciddi kısıtlarla karşı karşıyadır. Yumuşak güç parametreleri göz önünde bulundurulduğunda Çin'in oldukça rekabetçi bir ortama dönüşen küresel sistemde var olan kısıtlara rağmen kararlı bir şekilde bu politikalarını şekillendirmeye çalıştığı görülmektedir. Bu rekabetin önemli bir boyutunu değerler mücadelesinin temsil ettiği bir dünyada Çin'in bu stratejiyi gerçekleştirebilmesi ve amacına ulaşabilmesi için önünde kat etmesi gereken oldukça uzun bir yol olduğu görülmektedir. Aksi takdirde yürütülen politikalar "sofistikeleştirilmiş halkla ilişkiler faaliyetleri"nin ötesine geçmekte güçlük çekecektir. Bu açıdan bir çekim merkezine dönüşmek için öncelikle, yaşanan küresel değişim trendini de iyi okuyarak, ülke içinde hangi

değerlerin hakim olacağına dair mevcut siyasetini yeniden gözden geçirmesi gerekmektedir. Küresel ölçekte çekici bir unsur haline dönüşmek için sadece iktisadi kalkınma yeterli olmamaktadır. Yumuşak güç, bir başka ifadeyle, ülkelerin dünya sahnesinde ortaya koymuş oldukları söylem ile bu söylemin kendi ülkelerinde var olan dinamiklerle uyumunun vektörel toplamıdır. Bu açıdan Çin'in büyük bir nüfusu kontrol altında tutmaya çalışırken rejiminin ortaya koymuş olduğu kısıtlar, akıllı güç olma ufkunda Çin'in yumuşak gücünün gelişimi önünde en büyük engellerden biri olarak durmaktadır.

Açıklamalar

[1] German Marshall Fund tarafından yapılan *Transatlantic Trends*'e (2008) göre Amerikan'ın Avrupa'daki popülaritesi yüzde 64 iken bu oran Bush döneminin son yılı olan 2008'de %36'ya kadar gerilemiştir.

[2] Çin, 2011 yılı itibariyle ABD'den sonra en fazla askeri harcama yapan ülkedir. Dünyadaki askeri harcamaların %8,2'sini gerçekleştirmektedir, aynı zamanda önemli bir nükleer güçtür (bk.SIPRI 2011).

Kaynaklar

Amnesty International (2012). *Annual Report 2012: The State of the World's Human Rights – China*. London: Amnesty International.

Armitage, Richard L. and Joseph S. Nye (2007). *CSIS Commision on Soft Power: A Smarter More Secure America*. Washington D.C.: The CSIS Press.

Ding, Sheng (2008). "To Build A "Harmonious World": China's Soft Power Wielding in the Global South". *Journal of Chinese Political Science* 13 (2): 193-213.

_____, (2010). "Analyzing Rising Power from the Perspective of Soft Power: A New Look at China's Rise to the Status quo Power". *Journal of Contemporary China* 19 (64): 255-272.

Farah, Douglas and Andy Mosher (2010). *Winds From the East: How the People's Republic of China Seeks to Influence the Media in Africa, Latin America, and Southeast Asia*. Washington: Center for International Media Assistance.

Gelb, Leslie (2009). *Power Rules: How Common Sense Can Rescue American Foreign Policy*. New York: Harper.

German Marshall Fund (2008). *Transatlantic Trends 2008*. www.communitas-bg.org/uploads/files/Transatlantic%20Trends/2008_english_key.pdf (19 Ekim 2012).

Gill, Bates ve Yanzhong Huang (2006). "Sources and Limits of Chinese 'Soft Power'". *Survival* 48 (2): 17-36.

Glaser, Bonnie S. and Melissa E. Murphy (2009). "Soft Power with Chinese Characteristics: The Ongoing Debate". *Chinese Soft Power and its Implications for the United States: Competition and Cooperation in the Developing*

World. Ed. Carola McCiffert. Washington: Center for Strategic and International Studies. 10-26.

Hongbing, Li (13 Mart 2012). "China Raises Education Spending, but More Needs to be Done". *Xinhua*. http://news.xinhuanet.com/english/china/2012-03/13/c_131464418.htm (02 Aralık 2012).

Huang, Yanzhong ve Sheng Ding (2006). "Dragon's Underbelly: An Analysis of China's Soft Power". *East Asia: An International Quarterly* 23 (4). 22-44.

Huiyao, Wang (2010). *China's National Talent Development Plan: Key Measures and Objectives*. Washington: Brookings.

Human Rights Watch (2012). *Country Summary: China*. New York: Human Rights Watch.

Hunter, Alan (2009). "Soft Power: China on the Global Stage". *Chinese Journal of International Politics* 2 (3): 373-398.

Huntington, Samuel P. (1996). *Clash of Civilization and the Remaking the World Order*, New York: Simon and Schuster.

Jia, Chen (1 Mart 2010). "Government to Increase Spending on Education". *China Daily*. www.chinadaily.com.cn/china/2010-03/01/content_9515384.htm (02 Aralık 2012).

Jones, Terril Yue. "China Defense Chief Says Military Buildup No Threat to the World". *Reuters*. www.reuters.com/article/2012/11/27/us-china-defence-idUSBRE8AQ08Z20121127 (27 Kasım 2012).

Kalathil, Shanthi (2011). "China's Soft Power in the Information Age: Think Again". *ISD Working Papers in New Diplomacy.* http://isd.georgetown.edu/files/Kalathil_Chinas_Soft_Power.pdf (20 Ekim 2012).

Keohane, Robert ve Joseph S. Nye (1989). *Power and Interdependence*. New York: Harper Collins Publishers.

_____, (1998). "Power and Interdependence in the Information Age". *Foreign Affairs* 77 (5): 81-94.

Khoo, Heiko (22 Temmuz 2011). "On Hu Jintao's Call for Marxist Innovation". *China.org.cn.* www.china.org.cn/opinion/2011-07/22/content_23048792.htm (29 Kasım 2012).

Kurlantzick, Joshua (2007). *Charm Offensive: How China's Soft Power is Transforming the World*. New Haven: Yale University Press.

_____, (25 Temmuz 2011). "China's Soft Power". *The Diplomat.* http://the-diplomat.com/china-power/2011/03/25/chinas-soft-power (05 Ekim 2012).

Layne, Christopher (2010). "The Unbearable Lightness of Soft Power". *Soft Power and US Foreign Policy: Theoretical, Historical and Contemporary Perspectives*. Ed. Inderjeet Parmar & Michael Cox. New York: Routledge. 51-82.

MacKinnon, Rebecca (2008). "Flatter World and Ticker Walls? Blogs, Censorship and Civic Discourse in China". *Public Choice* 134 (1-2): 31-46.

Mingjiang, Li (2008a). "Soft Power in Chinese Discourse: Popularity and Prospect". *S. Rajaratnam School of International Studies – Working Paper Series*. 165. Sinagapore: S. Rajaratnam School of International Studies..

_____, (2008b). "China Debates Soft Power". *Chinese Journal of International Politics* 2 (2): 287-308.

Morgenthau, Hans J. (1962) *Politics Among Nations.* New York: Alfred A. Knopf.

Nossel, Suzanne (2004). "Smart Power". *Foreign Affairs* 83 (2): 131-142.

Nye, Joseph S. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs.

_____, (2007). "Notes for a Soft Power Research Agenda". *Power in World Politics*. Ed. Felix Berenskoetter ve M. J. Williams. New York: Routledge. 162-172.

_____, (2010). "The Future of American Power: Dominance and Decline in Perspective". *Foreign Affairs* 89 (6): 2-12.

_____, (2011). *The Future of Power*. New York: Public Affairs.

_____, (17 Ocak 2012). "Why China is Weak on Soft Power". *New York Times*. www.nytimes.com/2012/01/18/opinion/why-china-is-weak-on-soft-power.html (28 Kasım 2012).

Nye, Joseph S. ve Wang Jisi (2009). "Hard Decisions on Soft Power: Opportunities and Difficulties for Chinese Soft Power". *Harvard International Review* 31 (2): 18-22.

Olson, Stephen ve Clyde Prestowitz (2011). *The Evolving Role of China in International Institutions*. Washington: The U.S.-China Economic and Security Review Commission.

Otmazgin, Nissim Kadosh (2008). "Contesting Soft Power: Japanese Popular Culture in East and Southeast Asia". *International Relations of Asia Pacific* 8 (1): 73-101.

Pehlivantürk, Bahadır (2012). "Uluslararası Politikada Çin: Çin Hegemonik Bir Güç Olabilir mi?". *Dünya Düzeninde Çin: Türkiye-Çin İlişkileri*. Ed. Selçuk Çolakoğlu. Ankara: USAK Yayınları. 41-55.

People's Daily Online (11 Mart 2010). "How to Improve China's Soft Power?". http://english.peopledaily.com.cn/90001/90776/90785/6916487.html (18 Kasım 2012).

Reuters (5 Mart 2012). "China Domestic Security Spending Rises to $111 billion". www.reuters.com/article/2012/03/05/us-china-parliament-security-idUSTRE82403J20120305 (6 Aralık 2012).

Richardson, Courtney Y. (2011). "A Responsible Power? China and the UN Peacekeeping Regime". *International Peacekeeping* 18 (3): 286-297.

Sipri (2011). "Background Paper on SIPRI Military Expenditure Data, 2011". Stockholm: SIPRI. www.sipri.org/research/armaments/milex/sipri-factsheet-on-military-expenditure-2011/at_download/file (15 Kasım 2012).

The Christian Science Monitor (27 Haziran 2007). "Young Chinese Idealists vie to Join their 'Peace Corps' in Africa". www.csmonitor.com/2007/0627/p12s01-woaf.html (03 Aralık 2012).

The Economist (17 Aralık 2011). "Sun Tzu and the Art of Soft Power". www.economist.com/node/21541714 (14 Kasım 2012).

Thompson, Drew (Mart/Nisan 2010). "Think Again: Why China's Military is Not Yet a Threat". *Foreign Policy*.

Wang, Hongying ve Yeh-Chung Lu (2008). "The Conception of Soft Power and its Policy Implications: A Comparative Study of China and Taiwan". *Journal of Contemporary China* 17 (56): 425-447

Wilson, Ernest J. (2008). "Hard Power, Soft Power, Smart Power". *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*. 110-124.

Windsor, Brooke A. Smith (2000). "Hard Power, Soft Power Reconsidered". *Canadian Military Journal.* 1 (3): 51-56.

Wines, Michael (1 Haziran 2012). "Google to Alert Users to Chinese Censorship". *New York Times*.

Xinhua (4 Mart 2011). "Number of Foreign Students in China Rise in 2010". http://news.xinhuanet.com/english2010/culture/2011-03/04/c_13760778.htm (25 Kasım 2012).

_____, (4 Mart 2012). "China's Defense Butget to Grow 11.2 percent in 2012: Spokesman". http://news.xinhuanet.com/english/china/2012-03/04/c_131445012.htm (6 Aralık 2012).

Yang, Alan H. ve Michael Hsiao (6 Temmuz 2012). "Confucius Institutes and the Question of China's Soft Power Diplomacy". *China Brief* 12 (13). www.jamestown.org/programs/chinabrief/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=39592&cHash=ccbda5a33d17f73e50a7a3d92be5233b (19 Kasım 2012).

Zhengh, Denise E. (2009). "China's Use of Soft Power in the Developing World: Strategic Intentions and Implications for the United States". *Chinese Soft Power and its Implications for the United States. Competition and Cooperation in the Developing World*. Ed. Carola McGiffert. Washington: Center for Strategic and International Studies. 1-10.

Zhengrong, Hu (2007). "The Chinese Model and Paradigm of Media Studies". *Global Media and Communication* 3(3): 335–339.

Zhengyu, Wu ve Ian Taylor (2011). "From Refusal to Engagement: Chinese Contributions to Peacekeeping in Africa". *Journal of Contemporary African Studies* 29 (2): 137-154.

Zhongying, Pang (2005). "China's Changing Attitude to UN Peacekeeping", *International Peacekeeping* 12 (1): 87-104.

bilig
SPRING 2013 / NUMBER 65
00-00

China's Soft Power Policy In The Face Of an Increased Perception of Threat and Its Limitations

M. Turgut Demirtepe[G]
Hasan Selim Özertem[GG]

Abstract

China is recently being perceived both as a threat and an opportunity with its booming economy and increasing political visibility on a global scale. Perceived as a land of opportunities in economic terms, China cannot be ignored in political terms in the strategic planning of 2050 with its increasing expenditure on military technology and vast population. Based on the lessons learned from Cold War Dynamics, China discovered "soft power" initially in its intellectual sphere and then internalized this phenomenon in the political elites' discourse in order to weaken the above-mentioned perception of threat. Parallel to this discourse, this study examines Chinese soft power, its shortcomings and strengths within the framework of Nye's three pillars of soft power consisting of culture, foreign policy and political values. Comparing these spheres, the study argues that in spite of crucial improvements in the cultural sphere, Chinese soft power is still in an embryonic phase due to the political dynamics of its regime.

Keywords

China, Soft Power, Culture, Foreign Policy, Political Values, Authoritarian Regime, Joseph S. Nye

* Assist. Prof. Dr., Turkish National Police Academy
turgutdem@yahoo.co.uk

** Doctoral Candidate, Bilkent University, Department of Political Science – Ankara / Turkey
ozertem@bilkent.edu.tr

билиг
Весна 2013 / Выпуск 65
00-00

Политика «мягкой силы» Китая в противовес восприятия ее как нарастающей угрозы: инструменты и ограничения

М. Тургут Демиртепе[G]
Хасан Селим Озертем[GG]

Аннотация

Китай с быстроразвивающейся экономикой и привлечением к себе все большего политического внимания в глобальном пространстве в последние тридцать лет рассматривается как хорошая возможность, а также как серьезная угроза. Вложения в военную сферу и огромное население Китая, воспринимаемого как страна экономических возможностей, являются важными показателями того, что в процессе стратегического развития к 2050 годам в борьбе глобальных сил Китай займет важное место с точки зрения международной политики. С целью ослабления восприятия ее как угрозы и в рамках опыта динамики холодной войны Китай «изобрел» концепцию «мягкой силы» сначала в интеллектуальной сфере, а позже и в политической плоскости. С начала 2000-х годов концепция «мягкой силы» стала выражаться в речи политической элиты. Проводимая Китаем политика исследуется параллельно этой концепции, в рамках культуры, внешней политики и политических ценностей, рассмотренных Наем как три основных фактора «мягкой силы», а также в контексте ограничений и преимуществ Китая. Сравнительный анализ результатов исследования показывает, что несмотря на важнейшие изменения в культурном развитии Китая, имеющаяся политическая динамика говорит о еще недостаточной зрелости политики «мягкой силы» Китая.

Ключевые слова

Китай, мягкая сила, культура, внешняя политика, политические ценности, авторитарный режим, Джозеф Най

* И.о.доц.док., Полицейская Академия
turgutdem@yahoo.co.uk
** университет Билькент докторант кафедры политологии
ozertem@bilkent.edu.tr